

Hygiejneplan for Skive Kommune

En god hygiejnekultur skal bidrage til sundhed og trivsel. For at dette kan lykkes, skal god hygiejnekultur udøves og udvikles af såvel borgere som medarbejdere ved Skive Kommune.

En indsats for bedre hygiejne drejer sig i praksis om alt fra hænder, overflader, tøj og til fødevarer – fra ung til gammel, og fra hospital til borgerens hjem. Alle kan hjælpe med at forhindre smitte – professionelt og privat – til gavn for dem selv og samfundet.¹ Håndhygiejne er en af de bedst dokumenterede metoder til afbrydelse af smitteveje. Alle kan medvirke til at afbryde smitteveje ved at udføre håndhygiejne.

Hygiejne – hvad handler det om?

Begrebet "hygiejne" signalerer fremme af renhed, forebyggelse af sygdom og forurening samt hindring af smitteoverførsel.² Konkret har arbejdet med hygiejne typisk fokus på metoder og tiltag ift. renlighed, rutiner og design – af fx hjælpemidler - som skal forhindre bakterier og vira i at forårsage sygdom.³

Området har fået øget fokus de seneste år. Det skyldes især, at der er opstået flere resistente bakterieformer, og at de bliver stadigvæk vanskeligere at behandle. Det rummer udfordringer såvel ved raske menneskers omgang med hinanden, som ved den professionelle indsats overfor svækkede og syge borgere.

Spredningen af smitsomme sygdomme kan være en stor belastning for den enkelte borger og rammer også samfundet i form af sygefravær, tabt arbejdsevne samt udgifter til behandling og pleje. Udførelse af korrekt håndhygiejne gør en stor forskel i at afbryde smittevejene ved kontaktsmitte. Tal fra Sundhedsstyrelsen viser eksempelvis; at det skønnes at korrekt håndhygiejne i daginstitutioner vil kunne spare samfundet for et trecifret millionbeløb. De viser også, at en forkølelsesperiode blandt voksne resulterer i gennemsnitligt 8,7 tabte arbejdstimer. Flere børn pr stue i daginstitutionerne og i klasserne er også et eksempel på omstændigheder der gør det nødvendigt at have fokus på hygiejneindsatsen i kommunen. Der er altså et stort potentiale i at forebygge smittespredning blandt både børn og voksne.⁴

Samtidig har de seneste års udlægning af nye og flere komplekse pleje- og behandlingsopgaver fra hospitalerne været med til at skærpe fokus på hygiejneindsatsen i kommunen. Opgaver som før blev varetaget af hospitalet skal i dag håndteres i borgerens hjem, på plejecentre og institutioner. Flere borgere med kroniske sygdomme behandles, plejes og tilses i eget hjem. Borgeren og dennes pårørende bliver dermed i højere grad medinddraget i at indgå i sundhedsfaglige opgaver. Desuden betyder de kortere sygehusindlæggelser, at borgerne ofte fortsat er svækkede og plejekrævende, når de udskrives – og dermed er sårbare ift. at pådrage sig nye infektioner. Det er derfor vigtigt, at også hygiejne tænkes ind i udviklingen af det nære sundhedsvæsen. Når behandling og pleje flytter hjem – skal hygiejnen naturligvis flytte med – i samme kvalitet, som hvis borgeren var indlagt på hospitalet. Ellers giver det ingen mening at tale om sammenhængende kvalitet i sundhedsvæsenets ydelser.

Ulighed i sundhed afspejles også på hygiejneområdet. Socialt udsatte – fx hjemløse og misbrugere – har en markant overhyppighed af indlæggelser, både generelt men også hvad angår infektionssygdomme.⁵

Hvilke krav og anbefalinger skal kommunen leve op til?

I 2018 er der indgået en samarbejdsaftale mellem Region Midtjylland og kommunerne om

¹ Rådet for bedre hygiejne, www.bedrehygiejne.dk, 2019

² Sundhedsstyrelsen (2018), Forebyggelsespakke hygiejne

³ Rådet for bedre hygiejne, www.bedrehygiejne.dk, 2019

⁴ Sundhedsstyrelsen (2018), Forebyggelsespakke hygiejne

⁵ Sundhedsstyrelsen (2018), Forebyggelsespakke hygiejne

Infektionshygiejne. Aftalen beskriver krav og anbefalinger til kommunens organisering, kommunikation med MRSA-enheden og kompetenceudvikling af medarbejderne.

Ved årsskiftet 2017 trådte lovgivningen om Styrelsen for Patientsikkerheds nye risikobaserede tilsyn i kraft. Det betyder blandt andet, at der er flere nye typer af behandlingssteder, som får tilsyn, ex bosteder, rusmiddelcentre, sundhedsplejen. Hygiejne er et af de målepunkter som tilsynet vurderer på, hvilket understreger betydningen af et bredt og stærkt fokus på infektionshygiejne, i hele kommunen.

Derudover har Sundhedsstyrelsen genudgivet forebyggelsespakken "Hygiejne" med anbefalinger til kommunerne inden for hygiejneområdet både på grundniveau og udviklingsniveau.

Afgrænsning af hygiejneplanens område

Hygiejneplanen tager afsæt i Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakke vedr. hygiejne, og fastlægger mål, indsatsområder og en organisatorisk ramme for arbejdet med hygiejne i Skive Kommune.

Der eksisterer hygiejnemæssige kvalitetskrav på en lang række af de opgaver, som løses af virksomheder og offentlige institutioner. Kravene håndhæves bl.a. via retningslinjer, tilsyn og kontroller – et velkendt eksempel er Fødevarestyrelsens smileyordning.

Skive Kommunes hygiejneplan omfatter ikke alle tænkelige hygiejnerelaterede opgaver i kommunen. Hygiejneplanen har primært fokus på mål og rammer for arbejdet med infektionshygiejne, dvs. forebyggelse af at infektioner opstår og udvikles. Det handler fx om, hvordan man kan minimere risikoen for at blive smittet af infektioner. Og hvordan man – som borger og professionel – kan bidrage til at hindre, at infektioner hos smittede spredes til andre borgere.

På sigt kan hygiejneplanen udbredes til også at omfatte andre områder med hygiejnerelaterede problemstillinger, fx køkkenhygiejne, fødevarer og vandbårne sygdomme.

Hygiejneplanens målgruppe

Hygiejneplanen retter sig både mod borgere, medarbejdere og ledere i Skive Kommune. Der er målet, at alle arbejder for hygiejneplanens målsætning. Det sker ved at vi iværksætter planens konkrete initiativer, og derigennem sikrer, at der udøves en god hygiejnekultur i Skive Kommune.

Mål for hygiejneindsatsen

Skive Kommunes målsætning er at:

Hygiejneindsatsen skal være et grundelement i den forebyggende indsats. God hygiejne skal bidrage til at forebygge smitte og smittespredning blandt borgerne i Skive Kommune.

For at nå målsætningen arbejder vi med følgende mål:

- Borgerne i Skive Kommune har en god hygiejnemæssig adfærd
- Medarbejdere i Skive Kommune kender, deler og anvender den nyeste viden på hygiejneområdet
- Frontmedarbejderne i Skive Kommune er kompetente og trygge i mødet med borgere, som er – eller kan være – smittebærere
- Hygiejneindsatsen praktiseres og udvikles i et tæt samarbejde med hospitaler og praktiserende læger

Hygiejneplanens indsatsområder

Borgerrettede indsatser:

- Oplysnings- og informationskampagner, fx med fokus på håndhygiejne, hostetikette eller principper for raskmelding ved sygdom
- Undervisning om god hygiejneadfærd af børn og unge i dagtilbud, folkeskolen og på ungdomsuddannelserne
- Inddrage forældre til børn i dagtilbud og skoletilbud ift. at udbrede viden og sikre en god hygiejneindsats
- Sikre gode fysiske rammer der fremmer god hygiejne i de kommunale institutioner og på de kommunale arbejdspladser, fx ift. håndhygiejne, rengøring og udluftning
- Udarbejde retningslinjer for hygiejneprincipper ved udlån eller udleje af kommunale lokaler

Øvrige indsatser:

- Kompetenceudvikling af medarbejdere i kommunen. Det skal være med til at sikre, at frontmedarbejderne er kompetente og trygge i mødet med borgere, som er – eller kan være – smittebærere.
- Faglig ressourceperson, som kan varetage løbende rådgivning af ledere og medarbejdere i kommunen samt indgå i samarbejde med hospital, praktiserende læger m.v.
- Forebygge og håndtere spredning af resistente eller særligt alvorlige smitsomme organismer bl.a. ved at sikre at der altid foreligger skriftlige opdaterede retningslinjer vedr. hygiejne, og at disse kendes og anvendes på de relevante institutioner og arbejdspladser – fx vedr. MRSA, Norovirus
- For generelle hygiejneproblematikker – fx håndhygiejne - udarbejdes der tværgående retningslinjer som er gældende for hele kommunen
- Støtte og vejlede i implementeringen af generelle infektionsretningslinjer.
- Årlig tværgående "hygiejne-event", fx i forbindelse med hygiejne-ugen i uge 38
- Åben hygiejnegruppe på Intra hvor nyheder og relevante emner ift. hygiejne slås op, og det er muligt at stille spørgsmål.
- Tilsyn med hygiejne i dagtilbud og skoler

Skive Kommunes hygiejneorganisation

Hygiejneorganisation skal bidrage til at hygiejneplanen føres ud i livet og har en effekt på den indsats, vi leverer til borgerne.

Det er dokumenteret, at effekten af hygiejnetiltag øges, når flere indsatser supplerer hinanden, og når de sker i et samarbejde på tværs af sektorer og i kommunale netværk.⁶ Derfor er den kommunale hygiejneorganisation etableret på tværs af fagområder og forvaltninger.

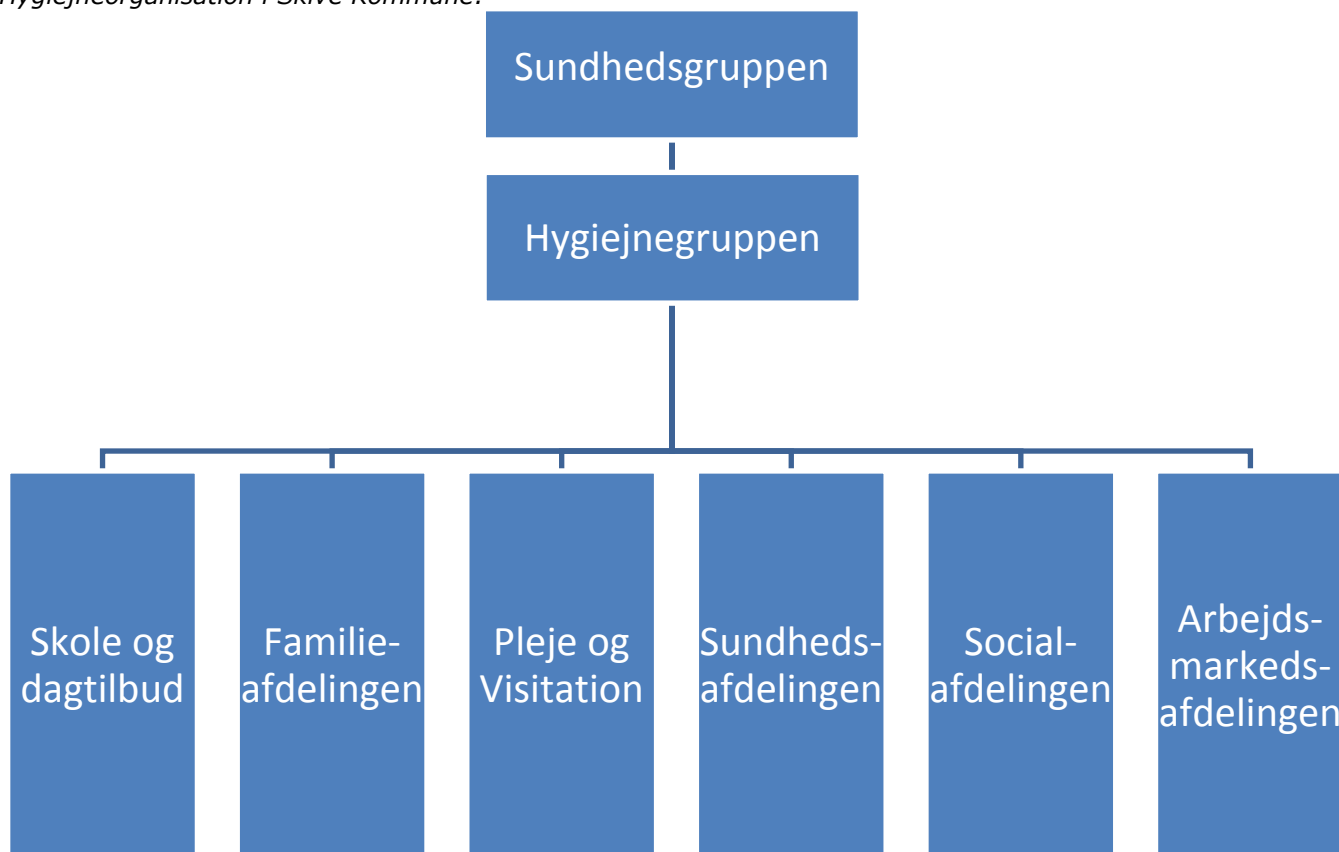
Hygiejneorganisationen består af en hygiejnegruppe med *hygiejnekoordinatorer*, som er udpeget på afdelingsniveau samt en *tværgående hygiejnekoordinator*. Den tværgående hygiejnekoordinator varetager rollen som formand for hygiejnegruppen og har en særlig rolle ift. at koordinere den samlede implementering af hygiejneplanen. Den tværgående hygiejnekoordinator skal også fungere som faglig ressourceperson i hele organisationen og være tovholder på samarbejde med eksterne parter, fx MRSA-enheden, hospital, praktiserende læger, virksomheder, uddannelsesinstitutioner m.v.

Hygiejneorganisationen er etableret med repræsentation fra de velfærdsområder, hvor der er en tæt borgerkontakt, og hvor der er et oplagt potentiale ift. at forebygge smitte og smittespredning. På sigt kan hygiejneorganisationen udvides til også at omfatte andre kommunale opgaveområder.

⁶ Sundhedsstyrelsen (2018), Forebyggelsespakke hygiejne

Hygiejneorganisation i Skive Kommune:

Opgaver, funktioner, rolle m.v. er nøjere beskrevet i et bilag til hygiejneplanen.

Kompetencer og kompetenceudvikling

Hygiejneorganisationen samler de faglige kompetencer om infektionshygiejne på tværs af fagområder og understøtte, at viden deles og anvendes bredt i hele organisationen.

Funktionen som tværgående hygiejnekoordinator varetages af en sundhedsfaglig medarbejder, som har grundlæggende og opdateret viden om infektionshygiejniske principper.

Funktionen som hygiejnekoordinator på afdelingsniveau skal - hvor der er muligt - også varetages af en sundhedsfaglig medarbejder, og/eller den kan samtænkes med afdelingens organisering på arbejdsmiljøområdet.

Løbende kompetenceudvikling er nødvendig, for at vi hele tiden kan understøtte en god hygiejnekultur - og i sidste ende levere en god og kvalificeret indsats til borgerne. Derfor indgår kompetenceudvikling af medarbejdere i Skive Kommune som et væsentligt indsatsområde i hygiejneplanen.

Kompetenceudvikling sker på flere niveauer. Dels skal den tværgående hygiejnekoordinator hele tiden være fagligt opdateret ift. infektionshygiejne og udviklingen på området generelt. Dels skal den samlede hygiejnegruppe have en basisviden om infektionshygiejne, så hygiejnekoordinatorerne kan være drivkraft ift. at implementere og følge op på hygiejneplanen. Derudover skal både borgernes og de kommunale frontmedarbejders viden og handlemuligheder styrkes.

At der arbejdes og kompetenceudvikles på hygiejneområdet, er ikke nyt. Særligt på ældreområdet, i sundhedsplejen og i tandplejen løses der hygiejnemæssige opgaver hver eneste dag, og der er fokus på løbende opkvalificering af medarbejderne. Disse forhold ændrer hygiejneplanen ikke på - det skal fortsætte som hidtil.

Vi koordinerer indsatserne og sikre videndeling, så kvaliteten i hygiejneindsatsen løftes. Indsatsen skal løses ensartet, systematisk og effektivt. Det sker ved at vi udnytter den faglige viden på tværs i den samlede organisation. Og ved at vi koordinerer og formidler de indsatser, som vi sætter i gang - så de fremstår tydelige for medarbejdere og borgere i Skive Kommune.

Opfølgning og evaluering

Hygiejneorganisationen skal 1 gang årligt gøre status på de indsatser, som er blevet gennemført. Derudover vil den samlede hygiejneplan som minimum blive evalueret hvert 4 år.

Den service, der ydes til borgerne, skal altid baseres på den nyeste viden om hygiejneområdet. Hygiejneorganisationen medvirker til, at der sker en løbende opdatering af de tværgående retningslinjer og hygiejneinstrukser, som skal understøtte hygiejneplanen.

Formidling af hygiejnepolitikken

Hygiejneplanen fastlægger mål og rammer for Skive Kommunes hygiejneindsats. Derfor skal planen være tilgængelig på Skive.dk og på kommunens intranet. Retningslinjer og instrukser for medarbejdere ved Skive Kommune skal også være tilgængelige på kommunens intranet og på skive.dk/sd. Der er oprettet en åben hygiejnegruppe på intranettet, hvor emner og problemstillinger tages op og der er mulighed for at stille spørgsmål. Desuden benyttes Facebook til formidling af relevante aktiviteter i kommunen.

Hygiejneorganisationen medvirker til at hygiejneplanen formidles til de kommunale institutioner og afdelinger, fx ved at afdelingens hygiejnekoordinator orienterer på et personalemøde, afdelingsmøde eller lign.

Hygiejneplanen er først væsentlig for borgerne i det øjeblik, den resulterer i bedre hygiejneadfærd blandt borgerne selv og hos de medarbejdere, som leverer velfærdsydelser til børn, unge og ældre.

En målrettet formidling til borgerne om hygiejneplanen vil derfor ske i sammenhæng med, at konkrete borgerrettede indsatser - fx en kampagne - sættes i gang. Kommunikationsstrategien skal hver gang overvejes nøje, så budskab, aktiviteter og kommunikationsplatforme er tilpasset målgruppen.

Henvisning til eksisterende retningslinjer og standarder

Nationale retningslinjer:

Om generelle forholdsregler i sundhedssektoren:

<https://hygiejne.ssi.dk/-/media/arkiv/subsites/infektionshygiejne/retningslinjer/nir/nir-generelle.pdf?la=da>

Om supplerende forholdsregler ved infektioner og bærertilstand i sundhedssektoren:

<https://hygiejne.ssi.dk/-/media/arkiv/subsites/infektionshygiejne/retningslinjer/nir/nir-supplerende.pdf?la=da>

Om håndhygiejne:

<https://hygiejne.ssi.dk/-/media/arkiv/subsites/infektionshygiejne/retningslinjer/nir/nir-haandhygiejne.pdf?la=da>

For rengøring i hospitals- og primærsektoren, herunder dagtilbud og skoler:

<https://hygiejne.ssi.dk/-/media/arkiv/subsites/infektionshygiejne/retningslinjer/nir/nir-rengoering.pdf?la=da>

For nøglepersoner/ kontaktpersoner/ koordinatore i infektionshygiejne inden for sundhedssektoren:

<https://hygiejne.ssi.dk/-/media/arkiv/subsites/infektionshygiejne/retningslinjer/nir/nir-noeglepersoner2019---2-udgave-hoeringsversion.pdf?la=da>

Retningslinjer i Pleje & Omsorg:

www.skive.dk/sd - instrukser og vejledninger – hygiejne

Infektionshygiejnisk Enhed, Hospitalsenhed Midt:

<http://www.auh.dk/om-auh/afdelinger/klinisk-mikrobiologisk-afdeling/til-fagfolk/regional-mrsa-enhed/>

Samarbejdsaftale om infektionshygiejne:

<https://www.sundhedsaftalen.rm.dk/siteassets/vaerktojskasse/infektionshygiejne/samarbejdsaftale-infektionshygiejne-marts-2018.pdf>